

ש"מ הא夷 עינא מגן עורך אתו, איכא דאמריו שקל מהנהו מיא טרא באפיה. **אייא דאמרי אידלי כולה**, עד דטטא לפתחא דגן עדן, רמא קלא פתחו לי בבא! אמרו ליה (תחלים קית) "זה השער לה' צדיקים יבואו בו". אמר להון אנא נמי מלכאanca, מি�חשב חשבנאה, הבו לי מיידי יהבו ליה גולגלתא וודא, אתייה תקליה לכולה דהבא וכספה דיריה בהדריה לא הוות מתקליה. אמר להון לרבען מאי הא? אמרו גולגלתא דעינה ובישרא ובמא דלא אַלְא שבע. אמר להו ממאי דהכי וואו? **שקל לייליע ערפא וכסייה לאלאת תקללא**, רכתיב (משלין כז) "שאל ואבדון לא תשבעה" וגוו. ופרש": אמרו לא מיעית איזות - איןיך יכול לлечת שחריה חישך ואריא הולטמן במאצע הדרכ מוקם שי בו חשק בין ביילה ואין שום אדים יכול לעבור אונון הרים. אמר להם לא סגיא דלא איזילנא אמרו מאייה הכி משילא מה אעבד - תשעתה עצמי לכשת שם אמטו הци ושביל תשעתה בעצמי אני שואל לכט עצה מה תקנתי ובאיוזה עניין אוכל לעבור. אייתני חמי לובאי דפרשי בהברא - הבא חמורי גולדלים ממצרים שירדען לлечת בחשד, למרשי כמו [פסחים דף ז] המפרש והוינא בשירא. ואיתני קיבורו דמתני וקטר בהאי גיסא - וקשור [את קצח החבל] בהאי גיסא בעברך. וכשתחזר למקומך - [תאחו] באוטו קיבורו דבשבילים תשוב למקומך על פי קיבורו עד שתגיעו למקום שנקשר ואיז תהיה במקומך. עבר הци כי מטה להחוא מוחואה דכלה נשי - לא היה באוטו הרכך כי אם נשים. בעא למאבד קרבא - רעה לשעות עמאנן מלחה. אמרו לו - הנשים איקטעלן אין אמרו נשוי קטיל כלומר זו אינה גברוה אם תלחם עמאנן שהרי אם תחרוגו אונדו יאמרו העולם שישמעו בדבר נשים הרגוו אוינה גברורה, ואם נהורגו אונדו יאמרו מילך זה שנשים מתחברו עלייו והרגוו מוטב שתמנע את עצמק ואל תלחם עמאנן פון תהיה לבוח. אמר להן - הריני שומע לעצטכם ולא איזיך لكم וחביאו לי לחם לאוכל. איטינו ליה נהמא דהבא אפטורא ודהבא - הביאו לו לחם של זהב מונח על שולחן של זהב. אמר להו מי איכלי אינשי נהמא דהבא - כלומר וכי מנגה בכאן לאכול לחם של זהב. אמר ליה - און מנגה בכאן לאכול לחם של זהב בעוביל כך שמנן זהב לנפיך לאכול שהרי זה פלא לנו שבאת לבאן בעוביל איכיליך וכי לא היה לך לחם לאוכל במקומך שנטרכחת מלכטוך ובאת עד כאן ושותל לחם לאוכל לך כט שטב וכסף שסבירים היינו שבאת בנל זהב וכטף לכאן. כטניפק ואיתני - כשהיא יוצא מוי העיר. כתוב אבבא דמחוזא - כתוב על שער העיר. אנה אלכסנדרוס הויתו שטייא - היתי שוטה מבלי לב להבון. עד ואיתני - לכרכך נשייא ולמדוני חכמה. יתיב אהווא מעינא קאכל נהמא - כדריך בני אדם שישובים על המעיין ואוכלו שום לחם וכשרוצים לשנות שותים. הו בהדריה גילדני - היה עמו דגים מולחים. בהדי דמחורי נפל בהו ריחא - בעוד שייהו רוחצים במים כדי להסיר מליחתם נפל בדגים ריח טוב ומיעין מגן עדן היה. [ויהרא]"ש בפי' שם גורס "גפל בהו רוחא" והיינו שנטערו לתחיה כיוון שהיו אלה מי גן עדן]. א"ד שקל מהנהו מיא טרא באפיה - רחץ פנוי ולא עשה יותר. איכא דאמרי - הילך במעינוי עד דטטא לגן ערדן שםש היה נבע. רמא קלא - ואמר פתחו [לען] בא. אמר ליה [זה] השער לה' - צדיקים יבואו בו. אמר להו אנה מילאנה - וחשוב אנה תננו לדבר אחד מונן עדן הויאל ואינכם רוצים לפתחו לי שער. יהנו ליה גולגלתא - נתנו רואש גולגולת. [ויהרא]"ש בפי' שם כתוב שנתנו לו גלגל של עין]. אתייה תקליה לכלהו כספה ודרבא דיליה לא הוות תקליל - היה נתנו כל כסף וזהב שלו במאזינים מצד זה והגולגולת מצד זה ואעפ"כ היה מכבד יותר הגולגולת דלא היה מוצא דבר ש שקל נגודה. אמר להם אלכסנדר מוקדזון לרבען מאי האי - שאוני יכול למצוא משקלו. אמרו לו - גולגלתא של אונוש בשר ודס לא ישבע עלולם לפיקד משקלה כל כך של כסף וזהב שלו במאזינים מצד זה והגולגולת מצא און אמרות אונם מדברים. **שקל ערפא** - [קח] מעט עפר וכסיה שלא תוכל הגולגולת לראות ואז תשבע ולא יכלת שום דבר לימשך אליה וימצאו משקלה. **אַלְא 123456789.** [לאלאת] תקל - כלומר כאוטו דכתיב שאל ואבדון - נגידו עניין אדם לא תשבעה. ע"ב.

וא"ב חיזין מהיכי אלכסנדר מוקדזון הגע עד שעריו נון עדן בהיותו כאן בעולם הזה, וכן נמי חיזין בגורם רכתובות (ע"א) גבי רביה יהושע בן לוי שביקש ממלאך המות שיראהו מוקומו בגין עדן, והגביהו מעל חומת גו עדן והראה לו את מקומו ווקף ריב"ל חי מעל החומה ונשבע שלא יצא שם וכו', וא"כ מתברא מיה נמי דגן הוא בעולם הזה. ועל כן נשאל הגר"ח היכן הוא מקום זה גן עדן בעולם הזה, הרי הגאנגרפים חוקרי כדור הארץ לא מצאו דבר כזה על פני האדמה. והשיב להם הגר"ח וז"ל: אתה חושב שחכמי הטבע והתוכנים סבבו כל היבשה וככל הים אשר בכדור הארץ, וע"פ מהלכים ממש, וראיתם בחוש הריאות בכל מקום ומקום, צורת הcador הנקרה גולבוס העשו בחכמה שקורין געוגראפה, אינו כאשר אתה חושב, כי באמת זה ברור וידעו שלא הלו לסתו צד הדרורים כלו, ולא לסתו צד הczfan, מפני שא"א לאדם שילך רוחוק מוקדזון לרבען מאי האי - שאוני יכול למצוא משקלו. אמרו על לטוף צדדי מזricht ומערב לא הלו. והא לך לשון הרוב ספר הברית ז"ל (ומאמר דפרק ז) דעתה הארץ כדור הארץ, ותלויל על מרכזו באמצעות אויר השמים, וגם לטוף צדדי מזricht ומערב לא הלו. והא לך מושג שטח הcador משביב, באופן שטח הcador גולבוס העשו בחכמה שקורין געוגראפה, אינו אשר אונחו יושבים על בליה מה בגזרת אל חי, ובני אדם יושבים על שטח הcador משביב, באופן שטח הcador גולבוס העשו בחכמה שקורין געוגראפה, אינו אשר אונחו יושבים על להה מומול רגlinio, גם שמה יש מוניות מישובות מבני אונט, ועומדים בקומה זקופה מבונו, רקיע על ראשם, ושמיס ממעל להם, ורגליהם רגלי ישרה על הארץ מתח נוכח רגlinio ממש, מלבד בערך עשרה מעלות מעלות השמש בציר הצפון והדרומי בcador הארץ מפה ומפה, אין בו מדינה, ולא און שם מרוב הkor, על כי רחוקים המה בתכלית מקו השושה של מהלך השמש ותקופתו, שאיינו אלא כ"ז מעלות מקצה מזה לפאט נגב תימנה לקו השווה, וכ"ז מעלה מקצה מזה לפאט צפון מקו השושה, והום המשמש אוניו גוניע לשם, ולמני קרטנו מי יעמוד, אבל שאר הcador מושב מבני אונט ומשפחות האדומה, אפלו באזור החם תחת קו המשווה, כי שם הclin להם הקב"ה בחרומו בגין מרשב, שהשימים מכסה בעביס ברוב הימים, גם אידום קרם וליחים שם, גם רוחות קרות יפחו שם, גם הרוי שלג הגבוחים שיש שם, כל אלה ימעיטו החום, ומזה האויר עד כי טוב לשבת שם, ולא יש און הראשים, באומרים שאון שם ישוב מחמת החום עכ"ד ע"ש. ודע כי התוכנים חושבים כל ט"ז פרסאות מעלה אחת, ונתנו מופתים ע"ז שאם יילך און לאם צפון מקו השווה ט"ז פרסאות, תרומות לו קוטב הצפון מעלה אחת, ואם לדורות יילך ט"ז פ"א ע"ש, ומזה תבין כי היסוד הוא השערת השכל, וכל דבר הבניין על עכ"ז אתה המשכיל דע באמת כי כל דברים אלו וכיווץ בהם, אשר תרואין מושבם בדור הימין, גם אידום קרם וליחים יסוד הפיסוד בהשערת השכל, ע"פ שתמצאנו הכרחתי, הנה הוא עלול לסתירה ולהרבון, כי אפשר שישתחדע א"ז לעניין המשכילים איזה ידיעה שכליית יוצאה ממציאות הטבעיים, שנעלמה מן הראשונים שבנו בגין על יסוד אשר יסדו בשכלם. ומהמתה כו יוצא סתרה לכל הבניין אשר בגין, כי כשיחורב היסוד יפל הבניין, ודבר זה הווא מאי תמייד, שאונחו רואין דור אחר דור מושיף חכמה וידיעה בעניןיהם, כנסס ע"ג ענק, והאחרון רואה מה שלא ראו דורות הראשונים. והנה במשיך שני אלפיים שנה שעברו עד עתה, כמו בגיןים בנו וסתרו ובנו חכמי הטבע והתוכנים בחכמתם, זה בונה וזה סותר בגין פיתוחים ורעמסס. **קנזי למלין לא** כאשר חשבת וכתבת בשאלתן, דחכמי הטבע והתוכנים סבבו והלו כט היבשה כולה של כדור הארץ ומදדות, אלא נקוט האי מילתא פסיקתא, דחכמי הטבע והתוכנים אשר הם יסדו וציררו את תמונה הcador, לא ראו ולא הלו כלהה מעשרה מעלות מועלות המשש בעcid הצעוני והדרומי בדור הארץ, הן ביסס הן ביבשה, ולא עוד אלא גם קצת המזרחה וקצת המערב לא דרכנה רגלים, ולא ידעו מדרתם, ואם תראה נתונים מדה ושיעור בדור הארץ, כל זה ביסס ע"פ השערת השכל שמದאין מלטה למלה, מן המקצת שוראין בעיניהם. עכת"ז. יע"ש בדב"ק מש"כ בזזה עוד במתוק לשונו וועצם חכמתו. ע"ש.

וחזינן מהכי דהגרי"ח ז' נקית דמה שלא נמצא בזאת פמי כדור הארץ למצוא בו את פתח גן עדן היו מושם שהגאורפים לא חקרו היבט את פני כדור הארץ שהרי ישם מקומות שלא הגיעו אליהם עדין. ברם בקורסטה הנה בימינו אלה שכבר ידוע הוא אלו הגאורפים הגיעו לכל פינה וויזת ויש להם מיפוי של כל העולם כלו מה נאמר באזה דהיכן הוא מקום של גן עדן בעולם זהה. והן אמת שאפשר לומר שבאמת גן עדן נמצא כאן על אחד המקומות ועל אף שהגאורפים אמרים שחקרו את כל פמי כדור הארץ לפרטיו מ"מ הרי ישם דברים רבים אשר הם נכסים מעין פני האדמה באהר המקומות וועל אף שהגאורפים אמרים שחקרו את כל פמי כדור הארץ בראשית רבתה (פרשה נג יד) גבי הנאמר בהגר האדם ואין לו רשות ואפשרות לראותם עד שפוקחים עיניו מן השמים, וכשה דחין ואמרו רבותינו במדרש בראשית רבתה (פרשה נג יד) גבי הנאמר בהגר שהיתה עם ישמעאל במדבר ולא היה להם מים וכמעט מות בצמא עד שפקח הש"ת את עיניהם וממצו שהם היו עומדים ליד באר מים חיים ולא ראו עדר עכשי, "יפקה את עיניה" אמר רבנן כי כל העולם כלו בחזקת סומין עד שיפקה הש"ת את עיניהם. מון הכא "יפקה אלהים את עיניה". ע"ש. הרי שהיה עומדים ליד הבאר ולא ראו עד שפקח הש"ת את עיניהם כי כל העולם כלו בחזקת סומין עד שיפקה הש"ת את עיניהם. אלום הנה לפוי דברי הזה"ק הנ"ל יש לומר עוד דהא חזין וכאמר חזין הק שמקומו זה של גן עדן הוא כאו בין הקרים הנמצאים במעבה כדור הארץ, ועל כן שפיר איתי הא ואמרו חז"ל שנ' גן עדן הוא כאו בעולם הזה והינו בתוך כדור הארץ, וכבר הבנו לבאר לעיל שיש מעברים בין כדור לכדור וכהא עבר בהם אדם הראשון ור' נהורי סבא וכוכ"ל בארכוה, וא"כ אפשר לומר שאף הורדוס עבר במערבים בין כדור לכדור ולהרי החושך ולפתח גן עדן, וכן הוא נמי גבי רבבי יהושע בן לוי שהגיע לחומרת גן עדן שיש לומר שהגע נמי למקום זה. וכ"ל.

זהן אמת דמן מצינו מבואר עוד בדברי חז"ל וגן עדן נמצא בזאת כאו בעולם הזה והינו גן עדן התחתון, שכן מצינו שעמו אחרוניים בחקירה על חירשו של הגר"ח מברиск שעוני הנס בשמנון של חונכה לא היה בכמות אלא באיכות והינו שלא עשה נס ונתרבה ממנו בכד אלא כהו ועוצמתו של השמן גדול והינו שכמות זו שהיתה בדרך דלקת שעה קיבלה עצמה לדוק במשך שבע שעות, והינו טעמא שצרך לומר כן כיון שאם נאמר שתרבה כאן השמן בכמות א"ב הוא שמן של נס ואין הוא ראוי להדלקת המנורה שבביה"ק. ע"י זה בס' מקראי קודש להגר"פ פרנק על עיני חונכה ופורים (ס"י ג), וס' המועדים בהלכה לרשותי זyon (עמור קנתה), והקשו על זה האחרונים דא"כ ושם של נס אינו ראוי להדלקת המנורה, הרי מצינו בתרגומים יונטו בו עוזיאל שכתב לפרש בפסוק בפרק ו'יקhal (שמות לה כז-כח) "זחנשאים הביאו את אבני השם ואת השמן למאור ולשנה, ואת השם ואת השמן למאור ולשנה המשחה ולקטורת הסמים", ופירש בתרגום יונטו בן עוזיאל "ויתיבין ענני שמייא ואזילון לגן עדן ונשבין מתמן ית בשומה בחירה וית משחא דזיתא לאנהרותה וית אפרסמא דכיא למשח רבותה ולקטורת בוסמיא". ע"כ. [זראה נמי בגמ' מסכת יומא (עה ע"א) דאמרין, "זה נשאם הביאו את אבני השם" תנא נשיאים ממש, וכן הוא אומר (משלוי כה) "נשיאים רוח וגוף אין". ופרש"י: נשיאים ממש - עננים היה. ע"ש. וראה נמי בילוקוט שמעוני פרשת ויקהל רמז תיא) והנשים הביאו את אבני השם תנא נשיאים ממש וכן הוא אומר נשיאים רוח וגוף אין. וכן הוא גם בילוקוט שמעוני פרשת ויקהל רמז תיא) והנשים הביאו את אבני השם. כתיב וילקוטו אותו בברך וכתיב ושם הביאו אליו עוד נדרה בברך מלמד שירדו להם לישראל טובות ומרגוליות עם המן, והנשים הביאו תנא נשיאים ממש וכן הוא אומר נשיאים רוח וגוף אין. ע"ש]. ומבואר מהכי דהאי נשיאים הם עננים והביאו את השמן למאר מגן עדן, וא"כ לכארה הרוי זה שמן של נס הוא שבא מגן עדן ואיך אפשר להדליק בשמן הזה את המנורה. וכתבו לתרץ ע"פ המבואר במדרש רבת פר' נח (פרשה לו) בפסוק "ויהנה עליה זית טורף בפייה" מהין הביאה אותו [את עליה הזית]. רב בא בר כהנא אמר משבושין שבא"י הביאה אותו, רב לי אמר מהר המשחה הביאה אותו, דלא טפת ארעה דישראל במלוא, והוא שהקב"ה אומר לייחסל וחזקאל כב) "ארץ לא מטויה היא ולא גושמה ביום זעם", רב בב"י אמר נפתחו לה שעריו גן עדן והביאה אותה, א"ר אהבו אילו מג"ע הביאה אותו, לא היתה מביאה דבר מעולה או קנון או פלסנו, אלא רמז רמזו לו, אמרה לו לנח מوطב מר מזה ולא מותק מותחת יידך. ע"ש. וא"כ חזין לפי זה שగודלים עצי זית בנן עדן, ונמצא שהשmeno הזה שבא מגן עדן לא היה סתום שמן של נס אלא הוא שמן של מציאות שנסמך מהזיטים אשר היו שם. וכ"ל.

א"כ כאמור הוא גן עדן התחתון אשר נמצאים בזאת כדור הארץ ומאותו הם מותוך כדור הארץ כאנו וכוכ"ל.

אלהן 1234567 | אזכיר החכמה

והנה באמת לפי דברי המודרש הללו דחין וכאמר שבן עדן נמצאים עצים, איתי שפיר הא דחין בדברי הגר"ח בס' בן איש חי ש"ר פר' ואתחנו (בקדימה לפרשא) שכתב שם: דתורי"ג מצותם הם שלשה מיין הנקראים מצות חוקים ומשפטים, וכנגד' ל' מני מצות אלו נתן הש"ת לארם ג' מני הנאה האחד הטעם שהוא באפה והב' הנאת הרוח הטוב בחוטם והג' הנאת מരאה הטוב שהוא בעינים, ושלשות מצוים בג寂寞ות בעזה"ז, אך עיקר הנאה שייהי בה האדם בעזה"ז הוא הנאת אכילה ושתייה שהיא בפה שעומד תחתון, וכשיפטר האדם מעזה"ז התחתון תתבלט ממנה הנאה זו שפה ויחיה בכ"ע בהנתה הריח, כי שם בג"ע התחתון תחלבש הנפש בגין ממש אך הוא חומר זך שאינו צריך לאכילה ושתייה אלא ייחיה ויתקיים על הבאת הריח הטוב שמריה בג"ע התחתון, וככתבתי בסת"ק רב פעלים דחויה הטעם דוגנין מה בירנו בגדר ע"א שבתו"ק י' בחדוש מבאים ירושי הנפטר מי ורדים או שוננים או מני עשבים שיש להם ריח טוב ואוחזים אותם ועומדים בפתח בית הכנסת כדי שיברכו עליהם ומשתrels ליקות את הרבים תמיד בברוק ובערב בברכה זו של הריח בתוכו י"ב חודש, מפני דהנפטר נשׂו בג"ע התחתון דשם נתגה וניזון מן הריח הטוב, לך תועל לו ברכת הריח במונחות נשׂו יותר מאשר ברכות, גם יש טעם בברכת הריח למנוחת נפש הנפטר מפני כי גם בהיותו בחיים חיוו ע"ש הנאה לנשמה מן הריח כמ"ש רז"ל ע"פ כל הנשמה תhalb י"ה" איזחו דבר שהנשמה נהנית בו זה הריח, והא בהא תליא והנשמה נהנית מן הריח בעזה"ז מפני שיזהו מזון שלה אה"כ בג"ע, ושם בסת"ק הנז' העלת בתשובה לאותם הנוגדים להעמיד בבית האבל אודם עופר סמוך לפתח ובידו כל מי ורדים כדי שיברכו הבאים שם ביציאתם אין זה חשש מושם הא דכתב בש"ע י"ד (ס"י שעח ס"ח) וזהם איררי להביא לפני היושבים אצל האבל בשימים או מוגמר שהוא תעונג של שמחה דלא שיד זה באבל, משא"כ זה שתופס כליל של מי ורדים בידו בrhoוק אצל בית האבל שככל א' מברך ומריח לעצמו זה ניכר שעושין בשביל הברכות למונחת נפש הנפטר ואין כאן חשש הנהז'. ואחר עלייה של ג"ע התחתון יש עליה כדולה ממנה שהיא בג"ע העליון ושם הנשמה נזונות בראייה שמסתכלת בזיו השכינה ועל זה ארץ"ל [ברכות ז' ע"א] עזה"ב אין בו אכילה ושתייה אלא צדיקים עושבים ועתוריהם בראשם ונהנין מזיו השכינה, והוא הנאה בעינים שלהם. ולכן עשה הש"ת י' א' איברים אלו מה חוטם עזיו זה למלعلا מזה כפי סדר המודרגות הנהנות שיש לאדם זה עולם הזה בפה גן עדן התחתון בחוטם שהוא ריח גן עדן העליון בעינים. עכת"ד. ע"ש. [ומש"כ הגרי"ח שכתב בעזינו זה בש"ת רב פעלים שהטעם שירשי הנפטר מבאים בשימים בתוך י"ב חודש כיון שברפק זמן זה הנשמה נמצאת בג"ע התחתון שם נהנית מהריח, וגם אין לחוש בזיה שלוקחים הבשים בבית הנפטר משום הא דמbovear בש"ע י"ד (ס"י שעח ס"ז) دائم מבאים בבית האבל לא בשימים ולא מוגמר וכו', הנה הוא בספרו שם ו"ג חיו"ד ס"י לא), ברם הנה עזינו זה שהזכיר שהנשמה נמצאת בג"ע התחתון י"ב חודש לא הזכיר שם בפירוש ברב פעלים אבל מ"מ מכללא אתיא. ע"ש. ועל כל פנים לפי האמור